

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010.

Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2025. gada 21. martā

Satversmes tiesas 3. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Jānis Neimanis, tiesneši Mārtiņš Mīts un Juris Juriss, kolēģijas sēdē izskatījusi [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 45/2025),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Civilprocesa likuma 594. panta pirmo un otro daļu (turpmāk – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 95. un 109. pantam, kā arī Bērnu tiesību konvencijas (turpmāk – Konvencija) 3. un 4. pantam.

2. Apstrīdētās normas noteic:

“(1) No parādniekam izmaksājamās darba samaksas un tai pielīdzinātajiem maksājumiem ieturējumus, pamatojoties uz tiesu izpildītāja rīkojumu, izdara līdz piedzenamā parāda dzēšanai.

(2) Veicot ieturējumus, parādniekam tiek saglabāta darba samaksa un tai pielīdzinātie maksājumi 50 procentu apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas un papildus par katru apgādībā esošo nepilngadīgo bērnu — līdzekļi 15 procentu apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, bet ne vairāk kā 50 procenti no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas kopā.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. un 6. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei un Latvijas nacionālo tiesību normu atbilstību tiem Latvijas noslēgtajiem starptautiskajiem līgumiem, kuri nav pretrunā ar Satversmi. Pieteikumā ir apstrīdēta Civilprocesa likuma normu atbilstība Satversmei un Konvencijai. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

Ar šķīrējtiesas spriedumu no Pieteikuma iesniedzēja piedzīts parāds. Rajona tiesa izsniegusi izpildu rakstu šķīrējtiesas sprieduma piespiedu izpildei. Pieteikuma iesniedzējs norāda, ka zvērināta tiesu izpildītāja, veicot apstrīdētajās normās noteiktos ieturējumus, nav viņam saglabājusi nedz nepieciešamos līdzekļus iztikai, nedz arī likumā un Ministru kabineta noteikumos paredzētos minimālos uzturlīdzekļus viņa bērniem. Turklāt, veicot ieturējumus no invaliditātes pensijas, Pieteikuma iesniedzējam liegtas tiesības saņemt arī Satversmē garantēto sociālo nodrošinājumu invaliditātes gadījumā. Tādējādi apstrīdētās normas aizskar viņam Satversmes 95. un 109. pantā ietvertās tiesības uz sociālo nodrošinājumu un cilvēka cieņu, kā arī pārkāpj Konvencijas 3. un 4. pantu.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajai daļai persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, vai arī ja personai šādu iespēju nav.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka konstitucionālā sūdzība galvenokārt ir subsidiārs (papildu) personas pamattiesību aizsardzības līdzeklis gadījumos, kad ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem nav iespējams novērst pamattiesību aizskārumu (*sk. Satversmes tiesas 2007. gada 26. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2006-38-03 8.1. punktu*). Satversmes tiesas likumā ietvertā subsidiaritātes principa mērķis ir panākt, lai tiesa, izskatot lietu pēc būtības, visupirms izmantotu tās rīcībā esošās tiesību piemērošanas un interpretācijas metodes Satversmei atbilstoša rezultāta sasniegšanai (*sk. Satversmes tiesas 2011. gada 19. oktobra sprieduma lietā Nr. 2010-71-01 14. punktu*).

No pieteikumam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka zvērināta tiesu izpildītāja, pamatojoties uz rajona tiesas izsniegto izpildu rakstu, ir veikusi ieturējumus no kredītiestādē esošajiem Pieteikuma iesniedzēja naudas līdzekļiem. Savukārt Civilprocesa likuma 632. pantā noteikta kārtība, kādā parādniekam iespējams pārsūdzēt rajona tiesā zvērināta tiesu izpildītāja darbības sprieduma izpildīšanā. Tomēr ne no pieteikuma, ne arī Tiesu informācijas sistēmas neizriet, ka Pieteikuma iesniedzējs būtu izmantojis Civilprocesa 632. pantā paredzētās pārsūdzības tiesības. Pieteikumā nav pamatots arī tas, ka zvērinātas tiesu izpildītājas darbību pārsūdzēšana sprieduma izpildīšanā nebūtu uzskatāma par efektīvu tiesību aizsardzības līdzekli. Tādējādi Pieteikuma iesniedzējs nav izsmēlis visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 3. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 45/2025).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Jānis Neimanis